

GAZETA HANDLOWA.

Nr. 225.

Warszawa, dnia 1 (13) października. Środa.

1869.

Cena prenumeraty: w Warszawie: kwartalnie rsr. 2 kop.
10; miesięcznie kop. 70. Za odnośnienie do domu dopłaca się
miesięcznie kop. 5. Numer pojedynczy kop. 5.

Na prowincyi we wszystkich urzędach pocztowych w kraju i w Cesar-
stwie: rocznie rsr. 9. Półrocznie rsr. 4 k. 50. kwartalnie rs. 2 k. 25.

ROK 16.

Doniesienia i uwiadomienia wszelkiego rodzaju przyjmuje Re-
dakcja Gazety za opłatą od wiersza drobnem pismem, lub za jego
miejsce po kop. 5.

Biuro Redakcyi przy ulicy Daniłowiczowskiej w drukarni
pod Numerem 619.

Warszawa, dnia 13 października.

„Presse” wiedeńska zaprzecza pogłosce, jakoby bytność księcia następcy tronu pruskiego wpłynąć miała na postanowienie cesarza Franciszka Józefa, odnośnie do podróży jego na wschód. Zapewnia ona, że plan podróży powzięty został przed przybyciem księcia i że kroki przygotowawcze do niej przedsiębrane były już od kilku tygodni tak ze strony ministerium przedlitawskiego jak i węgierskiego. Cesarz austriacki zdecydować się miał na podróż, gdy się przekonano w Wiedniu, że na otwarciu kanału obecną będzie cesarzowa Eugenia, sultan, książę następca tronu pruski, książę Humbert i jeden z angielskich książąt krwi. Treść szczegółów o podróży cesarza podaliśmy wczoraj w depeszach telegraficznych, powtórzmy tu jednak obszerniej wersję, jaką o niej podaje „Presse”. Cesarz rozpocznie podróż dnia 24 t. m. z Buda-Pesztu; zaambarkuje się na parostatku towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju i uda się najsamprzód do Ruszczuka, ztamtąd zaś koleją żelazną do Warny, gdzie nań oczekiwać będą parostatki wojenne austriackie „Greif”, „cesarzowa Elżbieta” i „Gargano”. Na ich pokładzie cesarz wraz z towarzyszącymi mu osobami popłynie do Konstantynopola, gdzie oczekiwać go będą fregaty pancerne „Ferdinand Max” i „Habsburg”, oraz korweta „Helgoland” i jedna łódź kanonierska. Pobyt w Konstantynopolu trwać będzie pięć lub sześć dni. Ztamtąd cesarz z siedmioma austriackimi statkami wojennymi, w połączeniu z eskadrą francuską eskortującą cesarzową Eugenię i z flotą turecką, mającą sultana na pokładzie, popłynie do Jaffa, ztamtąd cesarz austriacki, cesarzowa francuska, i sultan odwiedzą Jerozolimę. Za powrotem ztamtąd, dostojni podróżni w Jaffie wsiadą znów na statki i popłyną do portu Sajda, położonego na północnej kończyźnie kanału suezkiego, gdzie przybycia ich oczekują dnia 17 listopada. Powrót nastąpi przez morze Śródziemne i Tryest. Za powrotem cesarz odwiedzi Ateny i nie jest nieprawdopodobnem, że dotknie Włoch. Spotkanie z królem Wiktorem Emanuelem w takim razie samo przez się nastąpić by musiało. Cesarzowi towarzyszyć będzie kanclerz państwa hr. Beust a może także hr. Andrassy. Eskadrą austriacką dowodzić ma vice-admirał Tegethoff.

„Presse” podróży cesarskiej odmawia wszelkie znaczenie pod względem ściśle politycznem, kładąc główny nacisk na handlowe znaczenie kanału suezkiego. Ze otwarcie kanału ma istotnie ogromne znaczenie polityczne, jest rzeczą niezaprzeczoną, że interesa handlowe Austrii bezpośrednio są dotknięte, również jest pewnem. Z tem wszystkiem pozostaje więcej niż wątpliwem, ażeby podróż cesarza austriackiego względy li tylko handlowe mieć mogła na oku. Cesarz nietylko do Egiptu, ale poprzednio udaje się do Konstantynopola, gdzie spotka się z cesarzową francuską i sultanem. Do Egiptu uda się wspólnie z niemi. Otóż w tym zjeździe w stolicy tureckiej i w dalszym programie wspólnej podróży zdaje się leżeć największa ważność wycieczki cesarza. Można by w tym fakcie upatrywać wysokiej wagi manifestację, mającą dowodzić wspólności interesów na wschodzie trzech mocarstw. Co się tyczy wpływu jaki przyjazd pruskiego następcy tronu wywarł na postanowienia cesarza, zdania są podzielone. „Presse” jakśmy wyżej zaznaczyli, zaprzecza stanowczo jakoby książę pruski pod tym względem jakikolwiek wpływ wywarł. „Neue freie Presse” innego jest zdania a za jej mniemaniem większe przemawia prawdopodobieństwo. Gdyby tedy prawdą było, że podróż na wschód cesarza austriackiego postanowioną została za wpływem następcy tronu pruskiego, przypuścić wolno, że gabinet pruski zmieniający co-
kolwiek kierunek polityki swojej popiera zbliżenie między Austrią, Turcją i Francją.

Ważną byłaby toż samo wiadomość, gdyby się sprawdziła, o odwiedzeniu przez cesarza w powrocie królestwa Włoskiego i o widzeniu się z królem Wiktorem Emanuelem. Spotkanie takie lepiej niż wszystko inne potwierdzałoby pogłoski o zbliżeniu austro-włoskiem i byłoby ważną wskazówką co do przyszłego obrotu polityki europejskiej. Pogłoski o przymierzu austro-włosko-francuskim, kilka miesięcy temu często w prasie zagranicznej powtarzane, zyskałyby zapewne nową wiarę. Jednem słowem podróż cesarza austriackiego na wschód zdaje się być wypadkiem ze wszech miar zasługującym na baczność uwagę świata politycznego.

W obwodach dalmatyńskich Ragusa i Cattaro wybuchły niespokojności, co do powodu których nie mamy bliższych szczegółów, ale które nie ze wszystkiem muszą mieć podrzędne znaczenie, kiedy rząd austriacki nakazał wzmocnienie stacyonowanych na tamtejszych wodach statków wojennych a zarazem powiększył załogi w tamtejszych powiatach. Przypuszczają, że niespokojności, o których tu mowa, zostają w związku z agitacją w Czarnogórze objawiającą się.

Doniesienia z Paryża są dziś cokolwiek mniej niepokojące pod względem możliwych w d. 26 t. m. wypadków. Agitacja wprowadzie jeszcze dosyć jest silną między ludnością robotczą, lecz są nadzieje, że ta ostatnia da się odwieść od zamiaru wykonania demonstracji ulicznej. Cała prasa nie przestaje usilnie w tym działać kierunku. W okręgach górniczych niespokojności nie powtórzyły się. Nieobsadzenie dowództwa szóstego korpusu armii, o czem doniósł nam telegram wczorajszy wskazuje, że cesarz zamierza może znieść wielkie komendy wojska; byłaby to nowa koncesja dla opinii kraju, którą zarazem nieomieszkają tłumaczyć w duchu pokojowym.

Paryż, 11 października. Książę rumuński opuści Paryż w przyszłą środę i wróci do zamku Weinburg w Szwajcaryi. Ztamtąd książę uda się do Florencyi a na Peszt powróci do kraju swego. Książę był na śniadaniu u cesarza. Według wiadomości z St. Aubin spokojność wczoraj wieczorem naruszoną nie została.

Cesarz uda się jutro do Compiègne. Ministrowie udadzą się za nim we czwartek i pozostaną tam dni ośm. W Belleville odbyło się wczoraj pod prezydencją Lissagaraya zgromadzenie publiczne, które rozwiązane zostało z powodu mów podburzających. Kilka osób czynnie opierało się rozwiązaniu, w skutek czego miały miejsce aresztowania. Bezzasadną jest wiadomość, jakoby rząd ciału prawodawczemu wcześniej zwołać zamierzał jak d. 29 listopada. Hr. Benedetti dopiero d. 20 t. m. wyjeżdża do Berlina.

„Dziennik urzędowy” donosi z St. Aubin: Świętujący robotnicy wczoraj na nowo rozpoczęli pracę. W pobliskich obwodach górniczych praca nigdy przerwana nie była.

Tuluza, 11 października. Wybory do rady gminnej w znacznej większości wypadły w duchu opozycyjnym. Między wybranymi znajduje się dotychczasowy mer Filhol. Administracya na wybory żadnego nie wywierała wpływu.

Wenecya, 11 października. Następcą tronu pruski za przybyciem swoim powitany został przez dwóch adjutantów króla. Miasto wieczorem rzesisto oświetlonem było; publiczność gorąco księcia witała.

Madryt, 10 października. Donoszą z prowincyi. Naczelnik bandy Carbojal rozstrzelany został w Ibi, w prowincyi Alicante. Aragonia jest spokojna; porządek tamże przywrócony. Starcie między ochotnikami a wojskiem w Saragocie pociągnęło za sobą znaczne straty w zabitych, ranionych i wziętych do niewoli.

Ateny, 10 października. Cesarzowa Francuzów dziś wieczorem o godzinie 8 tu przybyła. Jutro wieczorem puszcza się w dalszą podróż do Konstantynopola. (Nordd. Allg. Ztg., Ind. Bl.)

Telegramy Handlowe.

Szczecin, 11 października. (Targ zbożowy). *Pszenica* w miejscu 54—63; z dostawą w październiku 62, na wiosnę 64½. *Zyto* w miejscu 45½—47½; z dostawą w październiku 46, w październiku i listopadzie 45½, na wiosnę 44½.

Paryż, 11 października. Mąka z dostawą w październiku 56.28, w listopadzie i lutym 57.—, w maju i sierpniu 57.75.

Hamburg, 11 października. (Targ zbożowy). Interes w *pszenicy* i *żyte* w miejscu bardzo słaby. *Pszenica* z dostawą w październiku a 5.400 \mathcal{H} 112, w październiku i listopadzie 108, w kwietniu i maju 109. *Zyto* z dostawą w październiku za 5.000 \mathcal{H} 79, w październiku i listopadzie 78, w kwietniu i maju 78. W *owies* interes słaby. W *okowicie* spokojnie, w miejscu 21½; z dostawą w październiku 21½, w listopadzie 21, na wiosnę 21. *Kawy* ceny mocne. W *cyнку* bardzo spokojnie. *Oleju skalnego* ceny podnoszą się w miejscu 16—16½; z dostawą w październiku 16, w listopadzie i grudniu 16½; powietrze bardzo piękne.

Amsterdam, 11 października. (Targ zbożowy). *Pszenica* bez obrotu. W *życie* w miejscu interes słaby; z dostawą w październiku 189, w marcu 190. *Rzepak* z dostawą w październiku 75, w kwietniu 78½.

Antwerpia, 11 października. (Targ zbożowy). Ceny *pszenicy* i *żyta* niezmiennione. (*Olej skalny*) rafinowany typowo-biały w miejscu 59; z dostawą w październiku i grudniu 58½. Ceny mocne.

Brema, 11 października. (*Olej skalny*). Standard white w miejscu 7½ tal. w zlocie.

Londyn, 11 października. (Targ zbożowy). Targ dość dobrze odwiedzany; w angielskiej *pszenicy* interes słaby, 1—2 sz. niżej; zagranicznej ceny niezmiennione, nominalne. W *jęczmieniu* interes dobry, przy dobrych cenach. *Owies* 6 p. niżej. Mąka chętniej nabywana: bardzo piękne powietrze.

Liverpool, 11 października. (Bawełna). Obroty wynoszą 7—8.000 bel. Na amerykańską dobre żądania.

Middling Orleans 12½, middling amerykańska 12½, fair Dhollerah 9½, middling fair Dhollerah 9, good middling Dhollerah 8½, fair Bengal 8, new fair Oomra 9½, good fair Oomra —, Pernam —. (W. T. B., T. B. j. N. D.)

Korrespondencje Gazety Handlowej.

Hamburg, 8 października. (H. J. Merck et comp). *Kawa*. Obroty tygodniowe nie były znaczne. Sprzedano 12.000 worków Rio i Santos; 1000 worków Costarica, 500 worków Domingo, 2500 Guatemala, 1500 worków Laguayra. Pomimo to chęć kupna w ogólności jest nieco słabsza, gdyż odbył w kraju nie ziszczył ożywionych nadziei. Można więc spodziewać się możliwego obniżenia cen, ale przeszkadza temu wyczekiwanie posiadaczy; ci bowiem, pomimo znacznych zapasów, nie przestają twierdzić, że popyt wkrótce się poprawi. Opierają się na tem, że ilość w drodze będąca jest małą a wiadomości z Brazylii nie dają nadziei większych wysylek.

Notujemy: Rio ord. 4—4½ sz., rzeczywiście ord. 4½—4¾ sz., blada 5¾ sz., dobra ord. 4¾—5¾ sz., przednia ord. 5½—6 sz., Santos ord. 4¼—4½ sz., lepsza 4½—5 sz., Campinas 5½—6¾ sz., Domingo 5—6½ sz., przebrana 6—6½ sz., Laguayra myta 6¾—8½ sz., Trilladen 5½—6½ sz.; Portorico 6¾—8½ sz.; Maracaibo 5½—7 sz.; Costarica 6½—8 sz.

Drzewa farbiarskie. Ceny niezmiennie przy popycie dobrym. Laguna drzewo kamieszowe 6 bm. 6 sz.; na dostawę nie ma zaoferowań. Domingo błękitne w miejscu rozsprzedane, na dostawę 4 bm. 2 sz. Jamaiki w miejscu brak; na dostawę 3 bm. 14 sz.—4 bm. żądano.

Drzewo żółte. Za Cubę 6 bm.—6 bm. 8 sz., Tuspan 5 bm. 10 sz., Laguna 5 bm. 4 sz., Tampico 4 bm. 12 sz., Maracaibo 3 bm. 8 sz.—3 bm. 12 sz.

Drzewo czerwone. Lima 8 bm. 12 sz.—9 bm. 4 sz. wedle dobroci. Bimas Japan 9—10 bm., Sandel 3 bm. 6 sz.

Ceny *indygo* dobrze się trzymają, sprzedaż nieznaczne.

Towary tłuste. Obroty oliwy nieznaczne; masyńska 35 bm. 12 sz. malagaska 36 bm., prowancka 8½—9 bm.

Ceny *oleju rzepakowego* w skutek wyższych notowań zagranicznych i dobrego przyjęcia ilości na dostawę w październiku do uregu-

lowania zameldowanej, podniosły się. Z dostawą w październiku płacono 26 bm. 8 sz.—26 bm. 10 sz.; z dostawą w maju 26 bm. 4 sz.

W *oleju lnianym* interes idzie leniwo i brak ożywienia. W miejscu 22—22 bm. 2 sz., z dostawą w październiku 21 bm. 10 sz., w listopadzie i grudniu 21 bm. 12 sz., w styczniu i marcu 22 bm.

Ceny *oleju palmowego* mocne, Prima Lagos 30 bm.

Olój kokosowy mało uwzględniony. Za prima Cochín 32 bm. 8 sz.—33 bm. 8 sz., Ceylon 30—30 bm. 8 sz., Sydney 28 bm.

Korzenie, Cassia Lignea 13½ sz. płacono, Cassia Flores wyżej, 20—20½ sz. Oassia Vera 6—10 sz. Ceny imbiru niezmiennie; afrykański 2½—3 sz., bengalski 3—3½ sz. Cochín 6—7 sz. W obrotach gwoździków cisza, Zanzibar 3½—3½ sz., Amboina 5½—6 sz.

Ceny *pieprzu* mocne, Singapore 4½ sz., Aleppi 5¼—5½ sz. Penangu brak, biały 6¼—6 sz.

Ceny *pimentu* mocne, 2½—2½ sz.

W *ryżu* nie ma ożywienia. Notujemy: jawski surowy 8 bm.—14 bm., takież łuskany 12 bm. 8 sz.—20 bm., bengalski 7 bm.—9 bm. 8 sz. Patna 10 bm. 8 sz.—12 bm., Arracan surowy 6 bm. 8 sz.—7 bm., takież łuskany 9 bm. 4 sz.—11 bm. 8 sz., Rangoon 6 bm. 12 sz.—7 bm., takież łuskany 9 bm. 12 sz.—12 bm. 8 sz., Moullmain 6 bm, 12 sz.—7 bm. 12 sz., łuskanego brak. Bassein 5 bm. 8 sz.—7 bm., takież łuskany 9 bm.—11 bm. 8 sz.

Berlin, 9 października. (Skóry). Składy kupców hurtowych opróżnione w skutek znacznych zakupów jarmarcznych i wysylek. Lecz po zaspokojeniu potrzeb nie było wielkiej chęci kupna, że zaś w tygodniu ostatnim mało kupców obcych przybyło a dowozy nadeszły nie odpowiadają zapotrzebowi, więc i handel hurtowy biernie się zachowuje w zakupach. Dowozy były średnie. Podeszwianek nadreńskich nadeszło ledwie 150 brzemion, a z wyjątkiem kilku małych partij półpodeszwianek i podeszwianek amerykańskich, dowozy innych artykułów zaledwie godne wzmianki. Przeważnie dowieziono podeszwianki nadreńskie w gatunku ciężkim od 210—240 \mathcal{H} na brzemię; zapotrzeb ich mały, a że gatunek i suszenie pozostawia wiele do życzenia, żądają więc ustępstwa w cenach. Za podeszwianki przednie ciężkie, na których zbywa, z trudnością płać przy partjach mniejszych tal. 48 za cetn. Żądają podeszwianek lekkich wagi 140—170 \mathcal{H} , a zwłaszcza gatunków poślednich. Przy braku tego towaru półpodeszwianki gatunku pośledniego szybko znalazły nabywców po cenach stosunkowo dobrych; za dobre półpodeszwianki ofiarowano 44 tal. za cetnar.

Dowóz podeszwianek amerykańskich nieznaczny, zapotrzeb wielki; za dobre płacono do 42½ tal., podeszwianki niemieckie lekkie do 42 tal. za cetn. Podeszwianek berlińskich mało na targ nadeszło; znalazły one nabywców po cenach niezmiennych. Poślednie gatunki podeszwianek amerykańskich 42½ tal., Cearę 43—44 tal. płacono. Z powodu braku dowozów skóry zwierzchniej interes jest ograniczony a zapotrzeb jest ożywiony; ceny odpowiadają cenom na jarmarku lipskim. Obroty w skórach amerykańskich nieznaczne z powodu nieprzybycia partij świeżych tutaj zamówionych. Zapotrzeb ożywiony; posiadacze żądają cen wyższych. Żądano także niemieckich skór konskich, ale z powodu braku dowozów nie można było zapotrzebowi uczynić zadość. Za dobre wołowiny płacono 32—33 tal., za krowiny 16—19 \mathcal{H} , 33—34 tal. za cetn., a za lekkie przednie towary żądano cen jeszcze wyższych. Skórek cielęcych mało żądano, zapasy niewielkie; jedna partya większa odeszła do Niemiec południowych. Saki lakierowane płacono 19½—17 sgr. (3—3½ \mathcal{H}), ciężkie zaś po 18—18½ sgr. za \mathcal{H} . Obroty w skórach owczych dosyć znaczne, ceny normowały się podług wysokich cen wełny.

KILKA SŁÓW

o administracji tabaczniej we Francji.

Po odkryciu Ameryki Hiszpanie wprowadzili tytoń do Europy. Palenie tytoniu w użytku będące między krajowcami w Indjach zachodnich bardzo prędko rozpowszechniło się między Hiszpanami. Jan Nicot, poseł francuzki w Lizbonie, pierwsze liście tytoniowe przesał do Paryża. Na dworze francuzkim użycie tytoniu weszło w modę jako uniwersalny środek przeciwko wszelkim nieomal cierpieniom fizycznym. Za czasów Katarzyny Medici, nazywano we Francji tytoń ziem królowej. Wiadomo, że palenie tytoniu przez długi czas było ostro przez władze zabraniane. Rzecz dziwna, że pod tym względem postępowali zgodnie najprzeciwniejsze sobie potęgi i stronnictwa.

Zabraniali bowiem palić tytoń papieże (Inocenty X 1654—1655 roku) sultani tureccy i protestancy kaznodzieje. Sultan Murad IV kazał nawet kilka osób ukarać śmiercią za przekroczenie zakazu palenia tytoniu.

Pomimo jednak tak ostrych środków użycie tytoniu rozpowszechniało się po całej Europie, lubo nikt przeczuwać nie mógł jak wielkiego z czasem nabierze znaczenia i że się dla skarbów państw europejskich stanie źródłem znakomych dochodów. Gdy w siedemnastym stuleciu zaczęto we Francji nakładać podatki na przywóz i sprzedaż tytoniu, czysty z tego dochód wynosił tylko 500,000 franków. Wszakże w niespełna 100 lat później dochód powiększył się w dziesięćkroć. Powiększeniu spożycia tytoniu w XVIII wieku najwięcej stało na przeszkodzie mniemanie, że palenie jego jest dowodem złych obyczajów i że dobrze wychowany człowiek jedynie tabakę zażywać powinien. Wyższe warstwy społeczeństwa tedy wyłącznie tylko zażywały tabakę, co spożycie tytoniu stosunkowo wstrzymywało. Rozwinięto tedy bajeczny przepych w tabakierkach.

Zgromadzenie narodowe francuskie, pomimo wielkich dochodów jakie wówczas już skarbić ciągnął z podatków na dowóz, sprzedaż i uprawę tytoniu nałożonych, zniósło wszelkie tamujące tę gałąź przemysłu ograniczenia, wszakże konwencya już znowu przywróciła poprzednie podatki. Zniesienie monopolu tabacznego dało powód do niezliczonych nadużyć dobrej wiary publiczności i fałszerstw. Fabrykanci i handlarze tytoniem chcąc ułatwić sobie konkurencję, mieszały do tytoniu nietylko przeróżnego rodzaju liście, ale nawet pierwiastki wręcz zdrowiu szkodliwe. Chcąc wtedy używać we Francji dobrego tytoniu lub tabaki, trzeba się było udawać do Holandii, gdzie fabrykacja ich pozostawała ciągle pod najściślejszą kontrolą rządową. Ten stan rzeczy z małemi różnicami utrzymał się we Francji aż do 1811 roku, w którym Napoleon I przywrócił w całej rozciągłości system monopolu istniejący za dawniej monarchii. Ogromne bogactwa nagromadzone przez wielu fabrykantów, naprowadzić go miały na myśl oddania skarbowi państwa dochodów z handlu tytoniem i tabaką wypływających. Monopol tabaczny Napoleona istnieje dotąd, co dzie sięć lat będąc na nowo przez reprezentację kraju potwierdzanym, i zdaje się, że tak prędko zniesionym nie będzie. Monopol tabaczny jeszcze świeżo w r. 1862 przyznany został państwu uchwałą ciała prawodawczego na lat 10 (do 1 stycznia 1872 r.).

Po upadku monarchii lipcowej, ówczesny minister skarbu zwnął komisję składającą się z osób fachowych, czuwającą nad fabrykacją tytoniu, ale brak fachowego kierunku w tej gałęzi administracji niebawem uczuwać się dał. Ówczesny bowiem zarząd skarbu starał się tylko o powiększenie dochodów z jednej a o zmniejszenie rozchodu z drugiej strony. Polegając na monopolu zaniedbywano dozoru nad fabrykacją i nie uwzględniano bynajmniej postępów poczynionych tymczasem w dziedzinie chemii i mechaniki. Następstwa takiego systemu nie dały na siebie czekać. Po kilku już latach zmniejszać się zaczęła konsumpcja krajowego wyrobu i rozwinął się na ogromną skalę handel przemysłowy lepszymi zagranicznymi tytoniami. Temu dla finansów państwa bardzo zgubnemu stanowi położył koniec dekret cesarski z dnia 12 marca 1860 r. ustanawiający dyrekcję główną dla wyrobu tabacznego, w której reprezentowane były interesa rolnictwa, przemysłu i handlu i która z wszelką sumiennością stosować się zaczęła do życzeń spożywców.

Odtąd używano w administracji tabacznój tylko ludzi fachowych. Do wyższych urzędów w tej administracji dopuszczeni są tylko kandydaci, którzy ukończyli kursa w szkole politechnicznej. Materiał do lepszych cygar zakupywany bywa przez agentów rządowych na miejscu w Ameryce. Ajenci, bez wyjątku uczniowie szkoły politechnicznej, przebywają czas dłuższy na wyspach Kubie, Portorico i w Wirginii, a lubo miliony franków przez ręce ich przechodzą, nie było dotąd przykładu iżby się który z nich dopuścił przestępstwa.

Ponieważ od 1811 r. tytoń jest monopolem państwa, do uprawy jego zatem potrzebne jest pozwolenie rządu. Uprawa ograniczona dawniej do ośmiu departamentów, rozciągniętą została teraz do 19, dostarczających produktu krajowego. Uprawa rośliny wymaga bezustannej bacności ze strony plantatorów i jest przez urzędników państwa ściśle dozorowaną. Plantator powinien ciągle śledzić rozwój rośliny i starać się o uchronienie jej od zgubnych wpływów powietrza, oraz od szkód, które zrzucić mogą ślimaki, robaki i t. p.

Przestrzeń ziemi pod uprawę tytoniu użyta nie tylko jest jak najściślej wymierzona, ale nadzór rządowy zaciąga do ksiąg liczbę pojedynczych roślin. Plantator nie może używać nasienia własnego,

lecz obowiązany jest wysiewać nasienie dostarczane mu przez administrację tabaczną. Obecnie istnieje we Francji 27 fabryk tabaczych, 31 magazynów do przechowywania tytoniu krajowego i zagranicznego i 38,831 upoważnionych przez rząd cząstkowych sprzedawców. W 1867 r. dochody z monopolu tabacznego wynosiły 248,652,000 fr., z których odpada około 60 mil. fr. na koszt administracji, zatem dochody tabaczne przedstawiają prawie $\frac{1}{10}$ ogólnego dochodu skarbu francuskiego. Począwszy od 1 lipca 1811 r., w którym monopol tabaczny przez Napoleona I przywrócony został do d. 31 grudnia 1867 r. po odtrąceniu kosztów dostarczył on państwu czystego dochodu 4,500 mil. fr. Przyszłość obiecuje lepsze jeszcze zyski, ponieważ konsumpcja tytoniu w ostatnich 15 latach ogromnie przybrała rozmiały. W r. 1852 spotrzebowano we Francji około 200 mil. cygar, zaś w 1869 przeszło 761,625,000 sztuk.

W Paryżu istnieją dwie wielkie fabryki tabaczne; jedna w Raulilly, które dawniej leżało po za rogatkami miasta, dziś zaś do niego jest wcielone, druga w Gros Caillou nad Quai d'Orsay. Pierwsza z nich w ruch wprowadzoną została dopiero w 1857 r. i dostarcza wyłącznie lepszych gatunków cygar. Zadaniem jej jest także przysposabianie zręcznych robotnic, których zwykłe w Raulilly zajętych jest około 700. Fabryka w Gros Caillou wyrabia po większej części ordynaryjne cygara, ale w ogromnych ilościach. W r. z. dostarczyła ostatnia z tych fabryk 2,970,000 kilogramów tytoniu, 1,841,000 kilogramów tabaki i przeszło 50 milionów cygar tanich (po 1—2 sous za sztukę).

Zwiększające się spożycie tytoniu w tych nawet krajach, które go dawniej wcale nie używały, dowodzi wielkich zmian w zwyczajach i obyczajach narodów. Wielu moralistów utrzymuje, że palenie tytoniu wyradza skłonność do egoizmu. Lekarze francuscy dowodzą, że tytoń osłabia władze umysłowe i że wyradza skłonność do obłąkania, tymczasem doświadczenie naucza, że na 100 obłąkanych we Francji 47 jest kobiet, które tak we Francji jak w Niemczech i Anglii nie palą tytoniu. Dowodzono dawniej także szkodliwości użycia kawy, a jednak przekonano się, że obawy były przesadzone.

Kronika wiadomości krajowych i zagranicznych.

Licytacje. Bank Polski ogłasza licytację na sprzedaż fabryki sukna w mieście Przedborzu w gubernii radomskiej położonej wraz z zabudowaniami, domami mieszkalnemi, machinami i t. d. Szacunek rs. 13,275. Termin 18 października r. b.

— Ceny zboża w kieleckiem od 13 września do 20 t. m. były następujące: za czwartą żyta płacono przeciętnie rs. 6 kop. 46, owsa rs. 3 kop. 54, za pud siana kop. 27½, słomy kop. 21½.

— Pszenicę banatkę w Peszcie płać za 85 zł rs. 4 kop. 35. Dowóz mały.

— **Premiowa pożyczka miasta Bukaresztu.** Muncypalność miasta Bukaresztu z upoważnienia rządu książęcego wypuszcza pożyczkę premiovą zabezpieczoną głównie na dochodach konsumcyjnych miasta do 1,900,000 fr. rocznie wynoszących.

Pożyczka ta składa się z 750,000 obligacji 20 frankowych, podzielonych na 7,500 seryj po 100 sztuk. Obligacje te będą amortyzowane w ciągu 22½ lat, a mianowicie w pierwszych 5 latach 6 razy rocznie czyli co 2 miesiące począwszy z 1 grudnia r. b. a w 17½ latach następnych 4 razy rocznie czyli co trzy miesiące. Wygrane wynosić będą franków 100,000; 75,000; 50,000; 40,000; oraz pomniejsze najmniejsze 20 fr.

Kurs emisyjny ustanowiony jest na 18½ fr. za obligacje które będą wniesione: przy zapisie 5 fr. po podziale i wydaniu kwitów emerytalnych 5 fr., resztujące zaś 8½ fr. do 30 grudnia r. b.

Zapisy odbędą się w d. 12, 13, 14, i 15 b. m. w Wroclawiu u pp. E. Hermann, S. L. Landsberger, i Jakuba Landau, w Berlinie u G. Müller et comp. oraz w wielu innych miastach.

— Nader smutne wiadomości dochodzą z Indji wschodnich o gło-dzie tam panującym i spustoszeniach jakie sprawia cholera. Nietylko górny i środkowy Indus ale i prowincja Bengalu jest zagrożona. W Radżaputana położenie jest okropne, puste pola leżą odłogiem, zapasy żywności nader szczupłe i cholera strasznie grasuje. W Gwalior w ciągu trzech tygodni zmarło 2000 ludzi, a Sudpore z powodu zupełnego braku wody musiało być opuszczone. W Kalkucie w ciągu samego sierpnia zmarło przeszło 2000 ludzi.

OGLOSZENIA

Dyrekcya Główna Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Podaje do powszechnej wiadomości, iż w zastosowaniu się do art. 2-go Ukazu Najwyższego z dnia 9 (21) marca 1868 roku o obligach Towarzystwa, Dyrekcya Główna, poczynając od włącznie dnia 1 (13) października roku bieżącego, wypłacać będzie należny procent od obligów przez siebie w obieg wypuszczonych, za rok ubiegły licząc takowy od włącznie dnia 1 (13) października 1868 r. do włącznie dnia 30 września (12 października) 1869 r. po rs. 5 kop. 47½ od każdego obligu.

Każdy posiadacz obligów, zgłaszający się o wypłatę należnego mu procentu, obowiązany jest posiadać przez siebie obligi złożone w kantorze wydziału sprawdzania wraz z deklaracją numeryczną sporządzoną na druku (który mu bezpłatnie przez tenże kantor dostarczonym będzie).

Deklaracja o jakiej mowa obejmować winna numera obligów ułożone porządkiem chronologicznym, to jest poczynając od numeru najniższego a kończąc na najwyższym, tudzież obejmować liczebną przypadającą ogólną należność procentową.

Po uzyskaniu przepisane go poświadczenia przez wydział sprawdzania na deklaracji, interesant rzeczoną deklarację wraz z obligami złoży w kantorze kasy Dyrekcji Główniej, która przypadającą mu należność procentową bezzwłocznie uiszczy, za stosownem pokwitowaniem na deklaracji, przy zwróceniu jednoczesnym oświadczonych obligów.

Wpłata należnego procentu dopłatianą będzie codziennie, wy-
jąwszy niedziel oraz świąt galowych i uroczystych, w godzinach od 11
rano do 2-jej po południu.

p. o. Prezesa, General-Lejtenant *Gieczewicz*.

p. o. Pisarza *Nowosielski.*

(Nr 525)

(D. W.)

PASY do machin angielskie od 1—7 cali szerokości od rubli srebrem 1—rubl srebrem 1 kopiejek 15 za funt.

PASY konopne, tkane, surowe, podwójne od 1 - 24 cali szerokie od 10 kopiejek do rubli srebrem 1 kopiejek 15 za stopę bieżącą.

Kursa Giełdy Warszawskiej.

	z dnia 13 z d. 12		
Monety i Banknoty.	zładan.	płacono	
Półimperiał.....Rs.	—	—	—
Napoleonдор....."	—	—	—
Dukat ważny....."	—	—	—
Rubel srebrny....."	—	—	—
Talar pruski..... (— 6/10) "	—	—	118 1/2
Gulden Austriacki. (— 0/10) "	—	—	66
Papiery publiczne.			
Listy zastawne 100 rs. 1-a ser.	91.11	90.78	90.63
Listy zastawne 100 rs. 2-a ser.	90.78	90.45	90.29
3/4 Listy likwidacyjne....."	75.86	75.53	75.39
Oblig. Towarz. Kre. Z. za 100 Rs.	100.50	—	—
Oblig. Skarbowe rs. 100....."	—	—	—
„ cząstkowe złp. 500...."	—	—	—
Certyf. ban. A. złp. 300....."	—	—	—
„ „ B. 200 op. kup."	—	—	—
„ „ ditto bez proc."	—	—	—
Akcyje kol. żel. W. W. %....."	72	71	—
3/4 oblig. W. W. 500 fr....."	72	—	—
Akcyje kol. żel. W. B."	—	—	—
Akcyje Żeg. Par. rsr. 100...."	—	—	—
Bilety skarb. 100 rsr."	—	—	—
Cert. kom. likw. 100 rsr."	—	—	—
5/10 bil. Pań. 100 rsr. op. kup."	102	101.	—
4/10 metal. za sier."	102.50	102.	101.75
„ ditto za luty"	—	—	—
5-ta pożyczka „ za 100 zł....."	—	—	—
6-ta „ „ „ „ „ „ .."	—	—	—
Akcyje wielkiej kompanii	—	—	—
„ kolei żel. za 125 rs."	—	—	—
4 1/2 % obl. ditto 2000 f. 500...."	—	—	—
5/10 pożycz. rossyjskiej z r. 1864...."	156.50	—	—
„ „ „ 1866"	153.	152	—
5/10 Listy zastawne rossyjskie."	103.	102.50	101.50
5/10 Akc. kol. żel. W. Teres"	—	—	—
Oblig. ditto ditto....."	—	—	—
3/10 „ Fabr. Łódzkie....."	101	100	—
Weksele.			
Berlin 100 t. 2 m. (130 3/4)"	117.67	117.52	117.45
„ ditto krótki (— 130 1/4)"	—	117.45	117.37
Gdańsk dit. dit. (— 130 1/2)"	—	117.45	117.37
Moskwa 100 rs. 1 emis."	—	—	—
Petersburg 100 rs. krótki....."	—	100	—
„ ditto 1 mies."	—	—	—
Wieden 150 fl. 2 m. (108 2/3) 1/3"	97.80	97.50	—
Hambur 300 Bmk. ditto....."	—	—	—
Londyn 1 ft. st. 3 mies."	8. 8	8. 6	—
Paryż 300 fr. 2 mies."	96.15	96.30	—

Wartość kuponu List. zast. 122²/₉, I. likw. 146²/₉.
Obl. sk. 131¹/₃ i oż. prem. 1 em. 123⁵/₉, 2 em. 40¹/₂.

Kursa walut zagranicznych dziś silniejsze, obroty
w wekslach małe. Listy zast. listy likw. i listy zast.
rus. płacono wyżej.

Kursa telegraficzne.

(Ajencyi Rudolfa Okrętu)

Berlin, dnia 12 października.	z d. 12	z d. 11
Bilety Banku Rosyjskiego 90 rs.	76 ¹ / ₄	76
Wexle na Warszawę z tet. kr. dto	75 ³ / ₄	75 ⁵ / ₈
dto „ Petersburg 3 tyg. za 100rr.	84	84 ¹ / ₈
dto „ „ 3 mies. dto	83 ¹ / ₄	83 ³ / ₈
dto „ Londyn 3 mies. za 1 f. st.	6.23 ⁷ / ₈	—
dto „ Paryż 2 „ 300 fr.	81 ¹ / ₄	—
dto „ Hamb. 2 „ za 300 bmk.	150 ⁵ / ₈	—
dto „ Wiedeń 2 „ za 150 zlr.	82 ³ / ₈	82 ¹ / ₄
Listy zastawne 4 ⁰ / ₀ . . . za 90 rs.	68 ¹ / ₄	68 ¹ / ₄
Listy likwidacyjne	57 ¹ / ₈	57
Obligacje skarbowe 4 ⁰ / ₀ . . dto	67 ³ / ₄	67 ¹ / ₄
Koleje Rosyjskie po 125 rs. za 93 rs.	93 ³ / ₄	95 ¹ / ₄
Akcyje Drogi Żel. Terespolskiej . .	75 ¹ / ₂	—
Obligacye Drogi Żel. Terespolskiej	78 ³ / ₄	78 ³ / ₄
Akcyje Drogi Żel. Warsz.-Wied . .	57 ¹ / ₈	58
Akcyje Drogi Żel. Warsz.-Bydg . .	—	—
1-sza pożyczka premiowa z r. 1864	120 ¹ / ₂	122
2-ga „ „ z r. 1866	117 ¹ / ₂	113
3 ⁰ / ₀ Pożyczka Stieglitza	—	—
3 ⁰ / ₀ Listy Zastawne Ruskie	—	—
Żyto na targu . . . (za wispel z 2000	47 ¹ / ₂	47
dto „ dostawę . . . f. cel. czyli 2442	47 ¹ / ₈	46 ⁵ / ₈
„ „ „ fut. ros. w jesien	—	—
Dyskonto 5 ⁰ / ₀	—	—
Wiedeń.		
Wexle na Londyn	122.60	122.90
„ „ Hamburg	90.	90.40
„ „ Paryż	48.70	48.90
Pożyczka Narodowa	69.12	69.
5-proc. Metaliki	59.90	59.80
Akcyje Banku Kredytowego	255.	252.70
Dyskonto 5 ⁰ / ₀	—	—
Paryż.		
Renta 3 ⁰ / ₀	71.40	71.50
Renta włoska	53.80	53.30
Akcyje Kredytu Ruchomego	208.	206.
Dyskonto 2 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—
Londyn.		
3 ⁰ / ₀ Papiery (Consols)	93 ¹ / ₂	93 ¹ / ₄
Dyskonto 2 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—

Wysokość wody na rzece Wiśle pod Warszawą
dnia 13 października stop 2 cali 9.

Piękne powietrze.

PASY konopne tkane, surowe poczwórne od 1 24 cali szerokie od 27 kopiejek
do rs. 2 kop. 10 za stopę.

PASY konopne smołą lub garbnikiem napuszczone kosztują 12-15% drożej.
SZBUBY do spajania pasów wszelkich rozmiarów.

WIADRA płócienné pażarne po kopiejek 80 za sztukę.

Belong here, too.

Poleca bióro techniczne

KRAFT & KUKSZ

ulica Długa Nr 586b.

(Nr 493)

5241)

Kursa telegraficzne.

(Ajencyi Rudolfa Okręt).

	z dnia 12		z dnia 8	
Petersburg, dnia 12 października.	za rubel srebrny		za rubel srebrny	
Waksele na Londyn 3 mies.	—	297 $\frac{1}{8}$	293 $\frac{3}{4}$	—
ditto " Hamburg 3 "	—	—	27	—
ditto " Amsterdam 3 "	—	—	149 $\frac{3}{4}$	—
ditto " Paryż 3 "	—	—	313	—
ditto Berlin 15 dni za 100 R.	—	—	—	—
5 ta Pożyczka Stieglitza	—	—	108	—
6 ta " "	—	—	—	—
7 ma " Rotschilda	—	—	—	—
Nowa Pożycz. Premio. z r. 1864	—	—	155 $\frac{1}{2}$	—
" " " 1866	—	—	151 $\frac{1}{4}$	—
5 % Bilet Bank. 1e —, 2e.	—	—	86 $\frac{3}{4}$	—
Akcyje Wielkiego Towrz. dróg żel.	—	—	151 $\frac{1}{4}$	—
Obligacye " "	—	—	—	—
Akcyje dr. żel. Warsz. Terespoiskiej	—	—	—	—
" " " Wiedeńskiej	—	—	—	—
5 % Listy Zastawne Ruskie	—	—	102	—
Imperyaly 662	—	—	—	—
Dyskonto 6 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—

**Targi Warszawskie
z dnia 13 października**

	Czet- wert	korze- od-do	
rs. i k.	rub. rs. i kop		
Pszenica od 240 — 250 funt.	10 80	5 25	6 75
Żyto... od 230 — 240 „	6 12	3 67 ¹ / ₂	3 82 ¹ / ₂
jęczmien 1 i 1-rzędowy	6 —	3 60	3 75
Owies	3 60	2 10	2 25
Gryka.....	—	—	—
Rzepak letni	—	—	—
Rzepak rapps zimowy	—	—	—
Siemie lniane	—	—	—
Groch polny.....	—	—	—
„ cukrowy.....	—	—	—
fasza jagiana.....	—	—	—
jęczmienna.....	—	—	—
gryczanna gruba.....	—	—	—
drobna.....	—	—	—
1 ka par. pszena 000 pud.	—	—	—
„ „ 00 „	—	—	—
„ „ 1 „	—	—	—
„ „ II „	—	—	—
„ żyt. pyt. N. i i 2 „	—	—	—
Warzyny: Kartofle	1 44	75	90
Buraki.....	—	—	—
Kapusta zwycz. pud.	—	—	—
Okrasa: Masło świeże funt	—	—	—
ditto solone.. pud.	—	—	—
Olój rzepakowy	—	—	—
Olój lniany	—	—	—
Słedzie szkockie	—	—	—
angielskie... beczka	—	—	—
Siano..... pud.	—	25	30
Słoma..... pud.	—	18	21 ¹ / ₂
Drzewo opał. tward. szł. kub	—	—	—
miękk. ditto	—	—	—

Dowoz:
Osia, kolejaj i Wista.
Pszen. 400, Żyto 500, Jęczm. —, Owsa 500 Kor.

Cena Okowity dnia 13 października.
 Wiadro od rs. 3 kop. 83 $\frac{3}{4}$ do rs. 3 kop. 90
 Za garniec do rs. 1 k. 25 do rs. 1 kop. 27

Poczty odchodzące z Warszawy

Codziennie:

Do Radomia o godz. 10 rano, omnibus; — do Lublina o godz. 1 popoł., karetka; — do Łomży o godz. 2 popoł., karetka; — do Lublina o godz. 6 po poł., omnibus; — do Sochaczewa o godz. 6 po poł., omnibus; — do Radomia o godz. 8 minut 30 po poł., karetka. Oprócz tego wyprawiana zostaje:

W Czwartek: Do Piaseczna o godz. 12 w południe wózekwa; — do Radymna o godz. 6 po poł., karetka; — do Brześcia o godz. 6 po poł. wozowa.